

Vaikuttamistoimielinten kuuleminen Hörande av påverkansorganen

Vaikuttamistoimielinten kokous / Påverkansorganens möte 20.11.2025

Lainsäädännöllinen pohja vaikuttamistoimielimille

Rättslig grund för påverkansorganen

Kuntalaki / Kommunallagen

410/2015 1 § 1 mom.

Lain tarkoitus

- Tämän lain tarkoituksena on luoda edellytykset kunnan asukkaiden itsehallinnon sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksi en toteutumiselle kunnan toiminnassa.

Lagens syfte

- Syftet med denna lag är att skapa förutsättningar för att förverkliga kommuninvånarnas självstyrelse och möjligheter att delta i och påverka kommunens verksamhet.

Kuntalaki / Kommunallagen

410/2015 37 §

Kuntastrategia

- Kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:
 - 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
 - 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
 - 3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
 - 4) omistajapolitiikka;
 - 5) henkilöstöpolitiikka;
 - 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
 - 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kommunstrategi

- Kommunen ska ha en kommunstrategi, i vilken fullmäktige beslutar om de långsiktiga målen för kommunens verksamhet och ekonomi. I kommunstrategin ska hänsyn tas till
 - 1)främjandet av kommuninvånarnas välfärd,
 - 2)ordnandet och produktionen av tjänster,
 - 3)de mål för tjänsterna som sätts upp i lagar som gäller kommunernas uppgifter,
 - 4)ägarpolitiken,
 - 5)personalpolitiken,
 - 6)kommuninvånarnas möjligheter att delta och påverka,
 - 7)utvecklandet av livsmiljöns och områdets livskraft.

Kuntalaki / Kommunallagen

410/2015, 26 §

Kunnan nuorisovaltuusto

- Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä (nuorisovaltuusto) ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä.
- Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä.
- Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa.

Kommunens ungdomsfullmäktige

- Kommunstyrelsen ska inrätta ett ungdomsfullmäktige eller en motsvarande påverkansgrupp för unga (ungdomsfullmäktige) för att garantera den unga befolkningens möjligheter att delta och påverka samt sörja för ungdomsfullmäktiges eller påverkansgruppens verksamhetsförutsättningar.
- Ungdomsfullmäktige ska ges möjlighet att påverka planering, beredning, genomförande och uppföljning inom olika kommunala verksamheter i frågor som är av betydelse för kommuninvånarnas välfärd, hälsa, studier, livsmiljö, boende eller rörlighet samt även i andra frågor som ungdomsfullmäktige bedömer som betydelsefulla med tanke på barn och unga.
- Ungdomsfullmäktige ska tas med när barns och ungas deltagande och hörande av barn och unga utvecklas i kommunen.

Nuorisolaki / Ungdomslag (1285/2016) 24 §

Nuorten osallistuminen, vaikuttaminen ja kuuleminen

- Sen lisäksi, mitä tässä laissa tai muualla laissa säädetään, kunnan ja valtion viranomaisen tulee tarjota ja järjestää nuorille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa paikallista, alueellista ja valtakunnallista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn tai heitä tulee muutoin kuulla mainituissa asioissa.
- Lisäksi nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa.

Ungas deltagande och påverkan samt hörande av unga

- Utöver det som föreskrivs i denna lag eller någon annanstans i lag ska kommunala och statliga myndigheter erbjuda och ordna med möjlighet för unga att delta i och påverka behandlingen av ärenden som gäller ungdomsarbete och ungdomspolitik på lokal-, region- och riksnivå eller så ska de unga höras på annat sätt i sådana frågor.
- De unga ska därtill höras i ärenden som gäller dem.

Kuntalaki / Kommunallagen

410/2015, 27 §

Kunnan vanhusneuvosto

- Ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava vanhusneuvosto ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä.
- Vanhusneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

Kommunens äldreråd

- Kommunstyrelsen ska inrätta ett äldreråd för att garantera den äldre befolkningens möjligheter att delta och påverka samt sörja för äldrerådets verksamhetsförutsättningar.
- Äldrerådet ska ges möjlighet att påverka planering, beredning och uppföljning inom olika kommunala verksamheter i frågor som är av betydelse för den äldre befolkningens välfärd, hälsa, delaktighet, livsmiljö, boende, rörlighet eller möjligheter att klara de dagliga funktionerna eller med tanke på den service som den äldre befolkningen behöver.

Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi

Plan för att stödja den äldre befolkningen

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista 11 § (604/2022)

- **Kunnan vanhusneuvosto on otettava mukaan tämän lain 5 §:ssä tarkoitettun suunnitelman valmisteluun.**
- **5 § Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi**

Lag om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (604/2022) 11 §

- **Det kommunala äldrerådet ska tas med i beredningen av den plan som avses i 5 § i denna lag.**
- **5 § Plan för att stödja den äldre befolkningen**

Kuntalaki / Kommunallagen

410/2015, 28 §

Kunnan vammaisneuvosto

- Vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava vammaisneuvosto.
- Vammaisilla henkilöillä sekä heidän omaisillaan ja järjestöillään tulee olla vammaisneuvostossa riittävä edustus. Kunnanhallituksen on huolehdittava vammaisneuvoston toimintaedellytyksistä.
- Vammaisneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

Kommunens råd för personer med funktionsnedsättning

- Kommunstyrelsen ska inrätta ett råd för personer med funktionsnedsättning för att garantera möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att delta och påverka.
- Personer med funktionsnedsättning samt deras anhöriga och organisationer ska ha en tillräcklig representation i rådet. Kommunstyrelsen ska sörja för rådets verksamhetsförutsättningar.
- Rådet för personer med funktionsnedsättning ska ges möjlighet att påverka planering, beredning och uppföljning inom olika kommunala verksamheter i frågor som är av betydelse för personer med funktionsnedsättning och för deras välfärd, hälsa, delaktighet, livsmiljö, boende, rörlighet eller möjligheter att klara de dagliga funktionerna eller med tanke på den service som de behöver.

Vaikuttamistoimielimet kaupungin hallintosäännössä

Påverkansorganen i stadens förvaltningsstadga

14 § Vaikuttamistoimielimet / Organ för deltagande och påverkan

- Kaupungissa on nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto, vammaisneuvosto ja lapsiparlamentti.
- Vaaleilla valittavassa nuorisovaltuustossa on 17 jäsentä, joiden ikä valittaessa on 13–20 vuotta. Nuorisovaltuuston toimikausi on yksi vuosi.
- Nuorisovaltuuston toimintaa ohjaa kaupunginhallituksen hyväksymä toimintasääntö.
- Vanhuusneuvoston ja vammaisneuvoston kokoonpanosta, asettamisesta ja toimintaedellytyksistä päättää kaupunginhallitus. Vanhuusneuvoston ja vammaisneuvoston toimikaudet ovat neljä vuotta.
- Vanhuus- neuvoston, vammaisneuvoston ja lapsiparlamentin toimintaa ohjaavat kaupunginhallituksen hyväksymät toimintasäännöt.
- Staden har ett ungdomsfullmäktige, ett äldreåd, ett råd för personer med funktionsnedsättning och ett barnparlament.
- Ungdomsfullmäktige, som väljs med val, har 17 ledamöter vars ålder då de väljs är mellan 13 och 20 år. Ungdomsfullmäktiges mandattid är ett år.
- Ungdomsfullmäktiges verksamhet styrs av en verksamhetsstadga som fastställts av stadsstyrelsen.
- Stadsstyrelsen fattar beslut om äldreådets och rådet för personer med funktionsnedsättnings sammansättning, inrättande och verksamhetsföresättningar. Mandattiden för äldreådet och rådet för personer med funktionsnedsättning är fyra år.
- Verksamheten för äldreådet, rådet för personer med funktionsnedsättning och barnparlamentet styrs av de verksamhetsstadgor som stadsstyrelsen fastställt.

169 § Nuorisovaltuuston aloitteet / Ungdomsfullmäktiges motioner

- Nuorisovaltuuston edustajalla on oikeus tehdä kaupunginvaltuuston kokouksessa nuorisovaltuuston aloite asiassa, jonka se arvioi lasten ja nuorten kannalta merkittäväksi.
- Nuorisovaltuustolta edellytetään aloitteen käsittelyä ja hyväksymistä nuorisovaltuuston omassa kokouksessa ennen aloitteen tekemistä kaupunginvaltuustossa.
- Nuorisovaltuuston aloitteet käsitellään samalla tavalla kuin mitä 133 §:ssä säädetään valtuuston aloitteiden käsittelystä.
- Representanten för ungdomsfullmäktige har rätt att under stadsfullmäktiges sammanträde inlämna en ungdomsfullmäktiges motion i ett ärende som ungdomsfullmäktige bedömer vara betydande från barn och ungas synvinkel.
- Av ungdomsfullmäktige förutsätts att motionen bereds och godkänns under ungdomsfullmäktiges eget sammanträde innan motionen inlämnas på stadsfullmäktiges sammanträde.
- Ungdomsfullmäktiges motioner behandlas på samma sätt som det i § 133 föreskrivs om behandlingen av motioner.

185 § Vaikuttamistoimielinten jäsenten palkkiot / 185 § Arvoden för medlemmar i organ för deltagande och påverkan

- Nuorisovaltuuston, vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston jäsenille maksetaan – osallistumisesta oman vaikuttamistoimielimensä kokouksiin 50 euroa – toimielinten kokouksiin, joissa heillä on läsnäolo- ja puheoikeus 50 euroa.
- Nuorisovaltuuston, vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston jäsenille maksetaan matkakustannusten korvausta Loviisan kaupungin alueella sijaitsevasta vakituisesta asunnosta kokouspaikalle hallintosäännön matkakustannusten korvausta koskevien määräysten mukaisesti.
- Kaupunginhallitus voi päättää, että vastaava oikeus kokouspalkkioon ja matkakustannusten korvaukseen on myös muulla kaupunginhallituksen asettamalla neuvostolla.
- Lapsiparlamentin jäsenille maksetaan oman vaikuttamistoimielimensä kokouksiin osallistumisesta puolet nuorisovaltuuston jäsenen kokouspalkkiosta.
- Medlemmarna i ungdomsfullmäktige, äldrerådet och rådet för personer med funktionsnedsättning betalas – 50 euro för deltagande i det egna organet för deltagande och påverkans sammanträden – 50 euro för verksamhetsorgans sammanträden där de har närvaro- och yttranderätt.
- Medlemmarna i ungdomsfullmäktige, äldrerådet och rådet för personer med funktionsnedsättning betalas ersättning för resekostnader från en stadigvarande bostad inom Lovisa stads område till mötesplatsen i enlighet med bestämmelserna i förvaltningsstadgan om ersättning av resekostnader.
- Stadsstyrelsen kan besluta att ett annat råd tillsatt av stadsstyrelsen har motsvarande rätt till mötesarvode och ersättning av resekostnader.
- För ledamöter i barnparlamentet betalas för deltagande i deltagande i sammanträdena för deras eget organ för påverkan hälften av det mötesarvode som betalas till en ledamot i ungdomsfullmäktige.

Kaupungin strategia Stadsstrategin

2022–2025

Otteita kaupungin strategiasta / Plock ur stadsstrategin 2022–2025

- Lapsiystävällisessä kunnassa lapsen etu huomioidaan kaikessa toiminnassa.
- Kuuntelemme kuntalaisten mielipiteitä ja toiveita sekä luomme mahdollisuuksia osallistumiselle.
- Vaikutusten arviointi on luonteva osa päätösten valmistelua.
- Liite C: Arvioimme eri päätösvaihtoehtojen vaikutuksia kohderyhmiin ennen päätöksentekoa.
- I en barnvänlig kommun beaktar vi barnets fördel i all verksamhet.
- Vi är lyhörda för kommuninvånarnas åsikter och önskemål samt skapar möjligheter för delaktighet.
- Konsekvensbedömning är en naturlig del av beslutsberedningen.
- Bilaga C: Vi bedömer olika beslutsalternativs konsekvenser på målgrupperna innan beslutsfattandet.

Vaikuttamistoimielinten rooli ja tehtävät osana toimintaa

Påverkansorganens roll och uppgifter som en del av verksamheten

Lähde/Källa:

Kuntaliitto ja Hyvil. (2024). *Kuntien ja hyvinvointialueiden vaikuttamistoimielimet – roolit ja yhteistyö*. [Vaikuttamistoimielimet päivitetty elokuu 2024](#)

Kommunförbundet och Hyvil. (2024). *Kommunernas och välfärdsområdenas påverkansorgan – roller och samarbete*. [Påverkansorganen uppdaterad augusti 2024](#)

Kuntien vaikuttamistoimielinten asema Kommunernas påverkansorgan

- Vaikuttamistoimielimet eivät ole kunnan toimielimiä eivätkä ne voi käyttää julkista valtaa.
- Vaikuttamistoimielinten jäsenet eivät toimi virkavastuulla.
- Vaikuttamistoimielimet ovat lakisääteisiä.
- Kunnanhallitus vastaa niiden nimeämisestä ja toimintaedellytyksistä.
- Käsiteltävät asiat eivät rajaudu mihinkään tiettyyn kokonaisuuteen, vaan ne voivat ottaa kantaa lähes kaikkeen edustamansa ryhmän toimintaan liittyen, eli vaikuttamisrooli ulottuu kaikille toimialoille.
- Pääverkansorganen räkñas inte som kommunens organ och de kan inte utöva offentlig makt.
- Ledamöterna i påverkansorganen handlar inte under tjänsteansvar.
- Pääverkansorganen är lagstadgade.
- Kommunstyrelsen svarar för utnämningen av organen och för deras verksamhetsförutsättningar.
- De ärenden som behandlas begränsar sig inte till några bestämda frågor, utan organen kan ta ställning till nästan all verksamhet som gäller den grupp de företräder, dvs. deras påverkan utsträcker sig till alla sektorer.

Missä asioissa vaikuttamistoimielimiä olisi hyvä kuulla? / I vilka frågor kan det vara bra att höra påverkansorganen?

Esimerkkejä

- Strategiat
- Talousarvio, tilinpäätös, osallistuva budjetointi
- Kaavat, kaavoituskatsaukset, kehittämissuunnitelmat
- Hyvinvointisuunnitelmat ja –kertomukset
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (nuorisovaltuusto, vammaisneuvosto)
- Osallisuusohjelma/-suunnitelma tms. asiakirjat
- Muut suunnitelmat
- Palveluiden järjestäminen ja sisältö, saatavuus ja saavutettavuus
- Palveluiden kehittäminen
- Järjestöjen toimintaedellytykset ja yhteistyö
- Mahdolliset organisaatiossa tehtävät vaikutusten ennakoarvioinnit
- Kunnan/hyvinvointialueen ulkopuolisten toimijoiden asiat (lisäys 2024)

Exempel

- Strategier
- Budget, bokslut, medborgarbudget
- Planer, planläggningsöversikter, utvecklingsplaner
- Vårdförplaner och vårdförberättelser
- Vårdförplan för barn och unga (ungdomsfullmäktige, rådet för personer med funktionsnedsättning)
- Delaktighetsprogram/delaktighetsplan o.d. handlingar
- Övriga planer
- Tillhandahållande av tjänster, tjänsternas innehåll, tillgången till tjänsterna och tjänsternas tillgänglighet
- Serviceutveckling
- Verksamhetsförutsättningar för och samarbete med organisationer
- Eventuell konsekvensbedömning inom organisationen
- Ärenden som gäller aktörer utanför kommunen/vårdförområdet (tillägg 2024)

Vanhusneuvostojen toiminnan painopisteitä, nostoja / Prioriteringar för äldreråden, exempel

- Kuntien vanhusneuvostot
- Asuminen, elinympäristö ja sen esteettömyys ja toimivuus
- Elinikäinen oppiminen
- Vapaa-aikapalvelut (liikunta, kulttuuri jne.)
- Ryhmätoiminta
- Liikkuminen ja liikenne
- Digiasiat ja digiosallisuus
- Kommunernas äldreråd
- Boende, livsmiljö och dess tillgänglighet och funktion
- Livslångt lärande
- Fritidstjänster (idrott och motion, kultur osv.)
- Gruppverksamhet
- Mobilitet och transport
- Digitala frågor och digital integration

Vammaisneuvostojen toiminnan painopisteitä, nostoja Prioriteringar för råden för personer med funktionsnedsättning, exempel

- Asuminen, elinympäristö ja sen esteettömyys ja toimivuus
- Kasvatuksen ja koulutuksen esteettömyys ja saavutettavuus
- Vapaa-aikapalvelut (liikunta, kulttuuri jne.)
- Liikkuminen ja liikenne
- Osallisuus ja yhdenvertaisuus
- Boende, livsmiljö och dess tillgänglighet och funktion
- Hinderfrihet och tillgänglighet inom småbarnspedagogik och utbildning
- Fritidstjänster (idrott och motion, kultur osv.)
- Mobilitet och transport
- Delaktighet och likabehandling

Nuorisovaltuustojen toiminnan painopisteitä, nostoja / Prioriteringar för ungdomsfullmäktige, exempel

- Opetus
- Nuorisotyö
- Vapaa-aika, harrastusmahdollisuudet, tilat ja alueet
- Elinympäristö
- Nuorten työllisyys
- Asuminen
- Liikkuminen ja liikenne
- Undervisning
- Ungdomsarbete
- Fritid, hobbymöjligheter, lokaler och platser
- Livsmiljö
- Sysselsättning bland unga
- Boende
- Mobilitet och transport

Vaikuttavat vaikuttamistoimielimet – mikä ratkaisee? / Påverkansorgan – vad är avgörande?

- Puitteita ja rakenteita olennaisempaa on se, miten vuorovaikutus kunnassa ja hyvinvointialueilla sekä niiden välillä toimii
- Onko vaikuttamistoimielimillä aidosti mahdollisuus vaikuttaa?
- Toteutuuko yhteistyö ja osallisuus jo asioiden valmisteluvaiheessa?
- Millainen toimintakulttuuri kunnassa/hyvinvointialueella on?
- Viktigare än strukturer och ramar är hur interaktionen fungerar inom kommunen, inom välfärdsområdet och mellan dessa.
- Har påverkansorganen en genuin möjlighet att påverka beslutsfattandet?
- Främjas samarbete och delaktighet redan under beredningsfasen?
- Vilken slags verksamhetskultur råder i kommunen eller inom välfärdsområdet?